

*Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije*
Ob železnici 30A, 1000 Ljubljana, tel. +01/544 5480; e –naslov: tajnistvo@zbornica-zveza.si

Ministrstvo za zdravje RS
Štefanova 5
1000 Ljubljana

Št. 941-3/14-8

Datum: 2. 4. 2014

Zadeva: Pripombe Zbornice – Zveze k predlogu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev

Ministrstvo za zdravje RS je v javno razpravo posredovalo predlog Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev. Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zbornica - Zveza), ki predstavlja enovito strokovno in reprezentativno telo izvajalcev zdravstvene in babiške nege ter oskrbe v Sloveniji, ki združuje medicinske sestre, babice, zdravstvene tehnike in bolničarje negovalce, podaja pripombe k predlogu Odredbe o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti.

Pripomba k 1. členu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev;

Temeljni postopki oživljanja so specifično strokovno izpopolnjevanje, ki ga **ne more izvajati vsak zaposleni** v posameznem zdravstvenem ali socialno varstvenem zavodu.

Zaradi pomembnosti **strokovnega izpopolnjevanja** s področja **temeljnih postopkov oživljanja** in zaradi **zagotavljanja kakovosti podanih vsebin**, bi bilo potrebno v Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev **vnesti nadalje pogoje**, kdo lahko **izvaja** strokovno izpopolnjevanje iz **temeljnih postopkov oživljanja**.

Obrazložitev:

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev v svojem 1. členu določa, da strokovno izpopolnjevanje zajema, poleg vsebin iz ožjega strokovnega področja, na katerem dela delavec, še nekatere strokovne vsebine, med katerimi so določeni tudi **temeljni postopki oživljanja**. Predlog Pravilnika v svojem 2. členu omogoča, da se delavci strokovno izpopolnjujejo tudi s pridobivanjem znanj in spretnosti pri delodajalcu (npr. predstavitev strokovnega izpopolnjevanja s strani delavca svojim sodelavcem), 4. člen predloga Pravilnika pa **ne opredeljuje posebnih pogojev**, ki jih morajo izpopolnjevati **zunanjji strokovnjaki** ali **lastni zaposleni**, ki izvajajo strokovna izpopolnjevanja zaposlenih.

Temeljni postopki oživljanja so specifično strokovno izpopolnjevanje, ki ga ne more izvajati vsak zaposleni v posameznem zdravstvenem ali socialno varstvenem zavodu.

Zaradi **pomembnosti strokovnega izpopolnjevanja** s področja **temeljnih postopkov oživljanja** in zaradi **zagotavljanja kakovosti podanih vsebin**, bi bilo potrebno v Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev **vnesti nadaljnji pogoj**, kdo lahko izvaja strokovno izpopolnjevanje iz temeljnih postopkov oživljanja.

Pri opredeljevanju pogojev bi bilo potrebno upoštevati, da mora biti strokovno izpopolnjevanje s področja temeljnih postopkov oživljanja v skladu s **trenutno veljavnimi smernicami** oživljanja v svetu. Za področje Evrope izdaja smernice oživljanja Evropski svet za oživljanje (European Resuscitation Council).

Iz omenjenega razloga bi bilo, v skladu s strokovnim mnenjem Zbornice – Zveze, potrebno zagotoviti, da morajo predavatelji temeljnih postopkov oživljanja izpopolnjevati še naslednja pogoja:

- predavatelji in inštruktorji morajo biti nosilci licence izvajalca dodatnih postopkov oživljanja (Advanced Life Support Provider), katero za Republiko Slovenijo izdaja Svet za reanimacijo v okviru Slovenskega združenja za urgentno medicino,
- predavatelji in inštruktorji morajo biti aktivno zaposleni oziroma so vključeni v time, ki izvajajo postopke temeljnih ali dodatnih postopkov oživljanja.

Pripomba k 3. členu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev;

Izobrazba zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, ki so **zaključili visokošolski strokovni program** (prva bolonjska stopnja), se v skladu z določili Uredbe o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja, ki jo je vlada sprejela 26. aprila 2006, **umešča v raven 6/2**, enako kot »stari« **visokošolski strokovni programi**, Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev pa **visokošolski strokovni program** (prva bolonjska stopnja) **nepravilno uvršča v raven 6/1**, v katerega so uvrščeni »stari« **višješolski strokovni programi**.

Obrazložitev:

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev v svojem 3. členu določa, da se 5. člen spremeni tako, da se glasi:

"Delavec se je dolžan strokovno izpopolnjevati, in sicer:

- delavec z univerzitetno in visoko strokovno izobrazbo, pridobljeno po dosedanjih študijskih programih, sprejetih pred 11. 6. 2004 oziroma z izobrazbo, pridobljeno **po dodiplomskih študijskih programih druge stopnje** najmanj 10 dni na leto oziroma najmanj 30 dni na vsaka tri leta,
- delavec z višjo strokovno izobrazbo, pridobljeno po dosedanjih študijskih programih sprejetih pred 11. 6. 2004 oziroma z izobrazbo, **pridobljeno po dodiplomskih študijskih programih prve stopnje** najmanj 7 dni na leto oziroma najmanj 21 dni na vsaka tri leta,
- delavec s srednjo strokovno izobrazbo najmanj 5 dni na leto oziroma najmanj 15 dni na vsaka tri leta. »

Na prvi pogled podobno določilo vsebuje že sedaj veljavni Pravilnik o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev (Uradni list RS, št. 92/2006) s pomembno razliko, ki se nanaša na dolžnost strokovnega izpopolnjevanja delavcev, ki so se izobrazili po visokošolskem strokovnem programu (prva bolonjska stopnja) in oz. so pridobili magistrsko izobrazbo (druga bolonjska stopnja).

Pravilnik o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev (Uradni list RS, št. 92/2006) v 5. členu določa:

»Delavci se morajo strokovno izpopolnjevati, in sicer:

- delavci z univerzitetno in **visoko strokovno izobrazbo** najmanj 10 dni na leto oziroma najmanj 30 dni na vsaka tri leta,
- delavci z višjo strokovno izobrazbo najmanj 7 dni na leto oziroma najmanj 21 dni na vsaka tri leta,
- delavci s srednjo strokovno izobrazbo najmanj 5 dni na leto oziroma najmanj 15 dni na vsaka tri leta.«

Zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci z **visokošolsko izobrazbo** (prva bolonjska stopnja) so se, v skladu z določili še veljavnega Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev (Uradni list RS, št. 92/2006) dolžni strokovno izpopolnjevati 10 dni na leto oziroma najmanj 30 dni na vsaka tri leta, saj se šteje, da so **pridobili visoko strokovno izobrazbo**, po **predlogu novega pravilnika** pa se zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci z **visokošolsko izobrazbo**, pridobljeno po bolonjskih programih (prva bolonjska stopnja), **niso dolžni** več strokovno izpopolnjevati najmanj 10 dni na leto oziroma najmanj 30 dni na vsaka tri leta, ampak le 7 dni na leto oziroma najmanj 21 dni na vsaka tri leta, saj Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev **visokošolsko izobrazbo**

(prva bolonjska stopnja) neutemeljeno in v nasprotju s pravnim redom v Republiki Sloveniji izenačuje z višjo strokovno izobrazbo.

Določilo druge alineje 3. člena predloga Pravilnika je v nasprotju z določili Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/2012, UPB7 in naslednji) in določili Uredbe o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja (Uradni list RS, št. 46/2006), obenem pa vse zdravstvene delavce in zdravstvene sodelavce z visokošolsko izobrazbo (prva bolonjska stopnja) **neupravičeno** in **neutemeljeno diskriminira** v primerjavi s tistimi zdravstvenimi delavci in zdravstvenimi sodelavci, ki so pridobili izobrazbo po visokošolskih strokovnih programih, sprejetih pred 11. 6. 2004.

Izobrazba zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, ki so **zaključili visokošolski strokovni program** (prva bolonjska stopnja) se v skladu z določili Uredbe o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja, ki jo je vlada sprejela 26. aprila 2006, **umešča v raven 6/2**, enako kot »stari« **visokošolski strokovni programi**, Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev pa **visokošolski strokovni program** (prva bolonjska stopnja) **neppravilno uvršča v raven 6/1**, v katerega so uvrščeni **višješolski strokovni programi**.

RAVNI IZOBRAZBE PO DOSEDANJIH PROGRAMIH	RAVEN	RAVNI IZOBRAZBE PO NOVIH "BOLONJSKIH" PROGRAMIH
višješolski programi (do 1994)	6/1	
višješolski strokovni programi		
specializacija po višješolskih programih	6/2	visokošolski strokovni (1. bolonjska stopnja)
visokošolski strokovni programi		univerzitetni programi (1. bolonjska stopnja)
specializacija po visokošolskih strokovnih programih	7	magisteriji stroke (ZA imenom) (2. bolonjska st.)
univerzitetni programi		
specializacija po univerzitetnih programih	8/1	
magisteriji znanosti (PRED imenom)		
doktorati znanosti (PRED imenom)	8/2	doktorati znanosti (PRED imenom) (3. bolonjska st.)

V skladu z določili Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev se zgolj zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci z izobrazbo, pridobljeno po **dodiplomskih študijskih programih druge stopnje**, pri čemer so verjetno mišljeni tisti, ki so v skladu z določili Zakona o visokem šolstvu pridobili izobrazbo po magistrskih ali enovitih magistrskih študijskih programih, dolžni strokovno izpopolnjevati najmanj 10 dni na leto oziroma najmanj 30 dni na vsaka tri leta.

Pripomba št. 2 k 3. členu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev;

Na Zbornici – Zvezi želimo Ministrstvo za zdravje opozoriti na **specifičen položaj bolničarja negovalca**, ki je bil s sprejemom Odredbe o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 4/2014) **uvrščen med zdravstvene delavce**, omenjena odredba pa mu nalaga **nekatero pomembne poklicne kompetence**, Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev pa **ne predvideva** strokovnega izpopolnjevanje in izobraževanje **bolničarjev negovalcev**, saj imajo le ti **srednjo poklicno izobrazbo** in **ne srednje strokovne izobrazbe**

Določilo predlaganega 3. člena Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev bi bilo potrebno spremeniti na način, da bi **dolžnost strokovnega izpopolnjevanja** veljala za delavce **s srednjo poklicno** in **strokovno** izobrazbo in ne le za delavce s srednjo strokovno izobrazbo.

Obrazložitev:

Na Zbornici – Zvezi smo Ministrstvo za zdravje večkrat opozorili, da je v Sloveniji je položaj srednjih medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in tehnikov zdravstvene nege v primerjavi z drugimi državami Evropske unije specifičen, saj v številnih zdravstvenih zavodih zaradi pomanjkanja diplomiranih medicinskih sester izvajajo tudi aktivnosti in kompetence diplomirane medicinske sestre na posebno zahtevnih delovnih mestih, kot so npr. delo s citostatiki, v intenzivni terapiji, intenzivni negi, v urgentni dejavnosti, dializi, v reševalnem vozilu in drugih.

Odredba o Seznamu izvajalcev zdravstvenih poklicev oziroma s posameznih področij, ki morajo biti vpisani v register in imeti veljavno licenco (Uradni list RS, št. 16/2013, v nadaljnjem besedilu Odredba) je bistveno spremenila sistem regulacije poklicev v zdravstveni dejavnosti, saj za večino zdravstvenih poklicev opustila obstoječi sistem regulacije, ki je zagotavljal, da je vsak izvajalec zdravstvene dejavnosti stalno strokovno izpopolnjeval ter da je uveden strokovni nadzor nad njegovim delom.

Na Zbornici – Zvezi **pozdravljamo odločitev** Ministrstva za zdravje, da z **določitvijo vsebine strokovnega izpopolnjevanja** na celovit način pristopi k zagotavljanju strokovne usposobljenost vseh zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, še posebej pa **tistih izvajalcev zdravstvene in babiške nege s srednješolsko izobrazbo**, ki **ne potrebujejo licence**, so pa dragoceni člani negovalnega in zdravstvenega tima, imajo **pomembno** in **specifično vlogo** pri zdravstveni in babiški negi in oskrbi pacienta, svoje delo pa opravljajo **na tako občutljivem področju kot je človekovo zdravje in življenje**, večinoma v kliničnih okoljih.

Na Zbornici – Zvezi želimo Ministrstvo za zdravje opozoriti na **specifičen položaj bolničarja negovalca**, ki je bil s sprejemom Odredbe o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 4/2014) uvrščen med zdravstvene delavce, omenjena odredba pa mu nalaga **nekatero pomembne poklicne kompetence** med katerimi spadajo zlasti **prepoznavanje** in **ukrepanje ob poškodbah in nenadnih obolenjih**, pa tudi ugotavljanje potreb stanovalcev, načrtovanje, izvedba in analiza negovalnih postopkov, **spremljanje umirajočega** in oskrba umrlega.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev **ne predvideva** strokovnega izpopolnjevanja in izobraževanja **bolničarjev negovalcev**, saj imajo le ti **srednjo poklicno izobrazbo** in **ne srednje strokovne izobrazbe**. Strokovnega izpopolnjevanja in izobraževanja bolničarjev negovalcev **ne predvidevajo niti posamične kolektivne pogodbe** (npr. *Kolektivna pogodba za zaposlene v zdravstveni negi* (Uradni list RS, št. 60/1998 in naslednji).

Zbornica – Zveza je Ministrstvo za zdravje že večkrat opozorila na ponekod **stopnjevano poslabševanje situacije v socialno varstvenih zavodih**; zlasti za zmanjševanje negovalnega in oskrbovalnega kadra ali zaposlovanje le tega z neustrezno izobrazbo, neupoštevanjem strokovnih in kadrovskih normativov (npr. dopis št. 941-3/13-10 z dne 25. 10 2013). Iz poročil socialne inšpekcije je pogosto razvidno, da se **ponekod institucionalno varstvo starejših** vedno **ne izvaja v skladu z veljavnimi predpisi**, storitve se opravljajo nepregledno in v nasprotju z veljavno zakonodajo, delo je **neustrezno organizirano**, zlasti v popoldanskem času, ko za **starostnike skrbi premalo zaposlenih**.

Bolničarji negovalci so zlasti v **socialno varstvenih zavodih**, pogosto **v nočnem času**, ob pomanjkljivem zaposlovanju diplomiranih medicinskih sestrah in tehnikov zdravstvene nege, **edini prisotni zdravstveni delavec** na posameznih oddelkih socialno varstvenega zavoda, ki prevzema **nekatero pomembno nalogo**, delodajalci pa mu pogosto ob uvedbi varčevalnih ukrepov nalagajo še **dodatne delovne obveznosti**, ki lahko pomenijo **preseganje njegovih poklicnih kompetenc**.

Ob nekaterih pomembnih poklicnih aktivnostih kot so npr. **prepoznavanje** in **ukrepanje ob poškodbah in nenadnih obolenjih**, in ob dejstvu, da imamo v socialno varstvenih zavodih opraviti s posebno **občutljivo populacijo starostnikov** in **posameznikov s posebnimi potrebami** (odraslih s telesno in duševno prizadetostjo) si ni mogoče zamisliti, da **bolničarjem negovalcem** npr. **ne bi bila zagotovljena** možnost strokovnega izpopolnjevanja s področja **temeljnih postopkov oživljanja** in **drugih strokovnih vsebin**, zlasti ob dejstvu, da ob popoldanskem in nočnem času v socialno varstvenih zavodih ni dovolj negovalnega osebja.

Namen Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev je, v skladu s 70. členom *Zakona o zdravstveni dejavnosti* (Uradni list RS, št. 23/2005 in naslednji), določiti vsebino, roke in postopke strokovnega izpopolnjevanja zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev in s tem tudi zdravstvenih delavcev s srednješolsko poklicno izobrazbo.

V skladu z veljavno zakonodajo se srednješolsko izobraževanje v Republiki Sloveniji deli na splošno ter na poklicno in srednje strokovno in tehniško izobraževanje. Določila Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev (Uradni list RS, št. 92/2006) in Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev **zagotavljata** le **strokovno izpopolnjevanje zdravstvenih delavcev s srednjo strokovno izobrazbo**, **ne pa tudi zdravstvenih delavcev s srednjo poklicno izobrazbo**, kar pomeni **neskladje** z določili 70. člena *Zakona o zdravstveni dejavnosti*, ki opredeljuje, da je potrebno v **podzakonskem aktu**, to je v Pravilniku o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev določiti **vsebino, roke in postopke strokovnega izpopolnjevanja vseh zdravstvenih delavcev** in zdravstvenih sodelavcev.

Pripomba k 4 členu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev;

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev bi moral opredeljevati še nekatere **nadaljnje pogoje**, ki bi jih morali izpopolnjevati **zunajni strokovnjaki** ali **lastni zaposleni**, ki **izvajajo strokovno izpopolnjevanje**.

Obrazložitev:

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev v 4. členu določa, da se za 6. členom se doda nov 6a. člen, ki se med drugim glasi:

"Delodajalec lahko organizira strokovno izpopolnjevanje za zaposlene delavce v zavodu tako, da:

- zagotovi strokovno izpopolnjevanje z zunanjimi strokovnjaki, ki imajo ustrezno izobrazbo s strokovnega področja, ki ga obravnavajo.
- zagotovi izpopolnjevanje z lastnimi zaposlenimi, ki imajo ustrezno izobrazbo s strokovnega področja, ki ga obravnavajo.«

Z namenom zagotavljanja ustrezne **kakovosti** in **strokovnosti strokovnih izpopolnjenj** zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, zlasti v manjših zdravstvenih in socialnovarstvenih zavodih, kjer ne namenjajo posebne pozornosti strokovnemu izpopolnjevanju in morda nimajo zaposlenih strokovno usposobljenih zdravstvenih delavcev in sodelavcev, ki bi lahko kompetentno in strokovno izvajali strokovno izpopolnjevanje iz vsebin ožjega strokovnega področja in predlaganih vsebin iz posebnih strokovnih področjih, bi Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev **moral opredeljevati** še nekatere **nadaljnje pogoje**, ki bi jih morali izpopolnjevati **zunajni strokovnjaki** ali **lastni zaposleni**, med katerimi bi bilo potrebno upoštevati, da bi predavatelji morali imeti **visoko** ali **univerzitetno izobrazbo**, obenem pa bi morali **aktivno delovati** na **posameznem strokovnem področju določeno število let**.

S spoštovanjem,

Predsednica Zbornice – Zveze

Darinka Klemenc

